

HRVATSKA ISELJENIČKA ISKUSTVA

Andelko Domazet

JOZO ŽUPIĆ, *Glas iz tuđine*, Izdavač: Hrvatska katolička misija, Berlin, 2003.

Knjiga je zbirka kratkih priča, crtica iz života naših ljudi u tuđini, koje je autor svojedobno pisao za *Slobodnu Dalmaciju*, u rubrici 'Hrvati u svijetu'. Tekstove knjige ilustrirao je svojim crtežima prof. Zvonko Kerme.

Zapadnoeuropske zemlje suočile su se pod kraj pedesetih, šezdesetih i početkom sedamdesetih godina s mnoštvom političkih, gospodarskih i inih migranata, što je za sveopću Crkvu postao novi pastoralni izazov. U novijoj hrvatskoj povijesti te migracije bile su po svojoj brojnosti i značenju dalekosežne. Po nekim procjenama radi se o brojki od 350.000 hrvatskih katolika samo u Njemačkoj. "Tisuće naših ljudi krenulo je u Njemačku trbuhom za kruhom. Prvih godina bilo je posla i previše. Radilo se naveliko. Rad, rad, rad. Radilo se i zarađivalo. Kuće su nicali u domovini kao gljive poslije kiše. Sve ljepša od ljepše. Ali, sve praznije i praznije. Čekale one svoje gospodare. Čekale obitelji s djecom. Ali, oni se nisu vraćali. Ljeti bi došli i prozračili svoja zdanja, a onda opet u Njemačku" – tako autor opisuje nagli ekonomski razvitak Njemačke koji je doveo veliki broj Hrvata. Hrvatski iseljenici došli su iz seoskih sredina. Bili su to ljudi s niskom školskom spremom. Vjerski gledano, to su ljudi s jakom tradicijom, do kraja odani katoličkoj predaji i običajima svoga kraja.

Dok čitamo pedeset i dvije kratke priče o našim ljudima u tuđini, pred nama se nižu lica, njihova imena, nadimci, sudbine, sela i gradovi odakle potječu. Priče ispisuju svakodnevicu naših ljudi koji su rastrgani između posla i obitelji, domovine i tuđine, koji su radili redovito na najtežim poslovima. U pričama se nižu njihove raznolike zgode i nezgode. Tu je riječ o pisanju prvog pisma u životu, o snalaženju kada se ne zna ni jedna njemačka riječ, o susretu s velegradom punim izazova, o duhu kapitalizma koji ništa nije davao besplatno, o trčanju za bogatstvom i radu 'na crno' po četrnaest sati, o katoličkim misijama koje su za mnoge bile drugi dom, o tome kako vremena za razgovor s djecom nije bilo dovoljno, o nebu koje 'nije

plavo kao u rodnom zavičaju', o tragičnim obiteljskim epilogima (rastave, preljubi, psihijatrijskih liječenja), o jeseni života i gorkoj istini da danas 'ako nemaš novca nitko te ne voli'.

Priče dakle obuhvaćaju raznolika iskustva naših ljudi u tuđini, od suza i boli do smijeha i humora. One svjedoči o tome kako su se obični radnici, liječnici, graditelji, medicinske sestre, trgovci i dr., integrirali u njemačko društvo, kako su u njemačkim gradovima radili i djelovali uredno i sustavno.

Iako je Crkva u Hrvata uvidjela problem dušobrižništva iseljenika, ipak ona nije mogla odgovoriti na taj fenomen selilaca na posve zadovoljavajući način, jer nije bila prikladno pripremljena za pastoral selilaca. Osnivanjem hrvatskih katoličkih misija ili zajednica omogućen je pastoralni rad. Dušobrižnici su za svoj pastoralni rad u misijama preuzeli praksu i metode iz domovinske Crkve. Njima pripada velika zasluga što su Hrvate u svijetu održali na okupu, čuvali vjeru, jezik i hrvatske običaje. Katoličke misije u Njemačkoj su uspjevale stvoriti čvrsto zajedništvo i osnažiti moralne vrijednosti naših ljudi, kako bi na zlo odgovorili dobrotom, a na laž istinom.

Knjiga 'Glas iz tuđine' stoga je dojmivo svjedočanstvo jednoga vremena i predstavlja dragocjeni doprinos dubljem osvjetljavanju pastora hrvatskog iseljništva u Njemačkoj. Vjerujemo da će mnogi svećenici i vjernici koji su živjeli i radili ili još uvijek žive i rade u Njemačkoj u ovoj knjizi naći dio sebe, svojih misli i vlastitih iskustava.